

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

Buxoro davlat universiteti rektori

O.X.Xamidov

**TURIZM VA MEHMONXONA XO'JALIGI IQTISODIYOTI
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 1000000- Xizmatlar
Ta'lim sohasi: 1010000- Xizmatlar ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi: 61010400-Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)

Buxoro-2021

Fan/modul kodi TvaMX12707		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6	
Fanning nomi		Auditoriya Mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Turizm va mehmonxona xo'jaligi iqtisodiyoti	90		120	180

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyotining mohiyatini ochib berish, uning rivojlanishi, hozirgi kundagi ko'rinishlarini aniqlab olish, animatorlik xizmatining iqtisodiy, ma'naviy va ijtimoiy ahamiyatini yoritib berish, mamlakatimiz va xorijiy davlatlarda Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyotining yo'lga qo'yilganini o'rgatishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, animatya faoliyatiga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

Fanning vazifasi - talabalarga Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti ning xususiyatlarini, ijtimoiy-madaniy servis va turizmdagi o'rnini belgilab berish, animatsiya turlari va animatsiya dasturi tarkibiy qismlarini izohlashdan iborat. Shu bilan birga turizm infratuzilmasi ob'ektlarining iqtisodiy o'sish va iqtisodiy baholash bo'yicha bilim ko'nikmalarni bo'yicha dunyoqarashlarini shakllantirishdan iborat.

II. Asosiy qism

Fan bo'yicha ma'ruza mashg'ulotlari mavzulari va mazmuni, tashkil bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Ma'ruza mashg'ulotlarning mavzular ro'yxati:

1-mavzu: "Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti" faning maqsadida va vazifalari

"Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti" fani – iqtisodiyot fanlarining tarkibiy qismi va bilimlar sohasi. "Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti" fanining predmeli va o'rganish usullari. "Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti" fanining maqsadi va vazifalari.

2-mavzu: Xizmat ko'rsatish sohasida turizm va mehmonxona xo'jaligi xizmatlarining o'rni

Turizmning iqtisodiy mohiyati. Turizmning jamiyat iqtisodiyotida tutgan o'rni. Turist turizm obyekti sifatida. Turistlar tipologiyasi. Turizm turlari va shakllari.

3-mavzu: Turizm faoliyatining iqtisodiy asoslari.

3-mavzu: Turizm faoliyatining iqtisodiy asoslari.

Mehmonxona xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari. Mehmonxona xo'jaliklarining tashkil etilishi. Mehmonxona xo'jaligining iqtisodiy tuzilishi. Xalqaro xizmatlar.

4-mavzu: Turizm xizmatini rivojlantirishning iqtisodiy va moliyaviy ko'rsatkichlar.

Turistik korxona daromadlari va foydasining shakllanish manbalari. Turistik korxona faoliyatini foydasini ko'paytirish yo'llari. Rentabellikning mohiyati va ko'rsatkichlari. Korxona sof foydasining taqsimlanish tartibi.

5-mavzu: Milliy iqtisodiyotning xizmat ko'rsatish sohasida rejalashtirish faoliyatining xususiyatlari.

Rejalashtirishning mohiyati va ahamiyati. Rejalashtirishning uslubiy asoslari va tamoyillari.

Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalarida rejalashtirish va bashorat qilish.

Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalarini rivojlantirish rejasining asosiy bo'limlari va ko'rsatkichlari.

6-mavzu: Mexmondorchilik xizmatlarini ko'rsatuvchi mexmonxona korxonalarining tashkiliy tizimi

Joylashtirish vositalari va ularning tasnifi. Turistik mehmonxona, uning belgilanishi va xususiyatlari. Turistlarga mehmonxona xizmatini ko'rsatish texnologiyasi. Mehmonxonalar va nomerlar tasnifi. Mehmonxona xizmatlarini taqdim qilish qoidalari.

7-mavzu: Turizm xizmat ko'rsatish faoliyatida biznes-reja tuzish jarayoni.

Biznes reja mohiyati, zarurligi va vazifalari. Biznes rejani tayyorlash va uning ko'rsatkichlari. Biznes rejaning tarkibi.

8-mavzu: Turistik korxonaning marketing strategiyasini aniqlashda SWOT – tahlil usuli.

Marketing tushunchasi. Xizmat ko'rsatishda marketing strategiyasi. Turistik va mehmonxona xo'jaligi korxonalarining faoliyatida SWOT tahlili.

9-mavzu: Mehmonxona biznesini rivojlantirishning xalqaro tajribasi.

rivojlangan va rivojlanayotgan mehmonxona biznesini rivojlantirish modellari. Mamlakatlar tizimida xalqaro mehmonxona biznesi xalqaro iqtisodiy munosabatlar.

xalqaro tashkilotning zamonaviy vositalari mehmonxona ishi
xalqaro mehmonxona biznesi nuqtai nazaridan eng yirik xalqaro mehmonxona
zanjirlarining xususiyatlari va faoliyat yo'nalishlarini tahlil qilish
xalqaro mehmonxona zanjirlarining o'zaro ta'sirimilliy va jahon iqtisodiyoti bilan
rivojlanish xususiyatlari va istiqbollari

O'zbekiston respublikasida mehmonxona biznes O'zbekiston respublikasida
mehmonxona biznesining umumiy xususiyatlari va muammolari
O'zbekiston respublikasida mehmonxona biznesini rivojlantirish istiqbollari
mintaqaviy jihatni hisobga olgan holda, milliy va xalqaro rivojlanish istiqbollari
yilda mehmonxona zanjirlar raqobatbardoshlikni oshirish bo'yicha asosiy chora-
tadbirlar

10-mavzu. Turizm xizmatlar bozorining rivojlanish xususiyatlari.

Turistik bozor tushunchasi va funksiyalari . Turistik bozor tarkibi.Turistik bozorni
segmentasiyalashtirish. Turistik bozorga ta'sir etuvchi asosiy omillar

11-mavzu: : Mehmonxona xizmatlarini standartlashtirish va sertifikatlashtirish.

Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalari mahsuloti (xizmati)ni
standartlashtirish va sertifikatlashtirish jarayonining mohiyati. Turizm va
mehmonxona xo'jaligi korxonalarida sifatli servisni yaratish sharoitlari.Turizm va
mehmonxona xo'jaligi korxonalari mahsuloti (xizmati)ning hayotiy sikli.

12-mavzu: Turizm marketing faoliyati.

Marketing asoslari.Raqobat an'analari, tarmoqni rivojlantirish istiqbollari.Xavf-
xatarlar tasnifi.Tadbirkorlik xavf-xatari.

13-mavzu: Turizm va mehmonxona xizmatlarida narxlarni belgilash xususiyatlari

Turistik tashkilotlarda narxlashtirishning mohiyati.
Turistik mahsulotning narxini belgilash uslublari.
Turistik mahsulotga narx strukturasi.

14-mavzu: Mexmonxona biznesida narxlashtirish siyosatini amalga oshirish.

Narxlashtirish mexanizmlari.Mehmonxona xizmatlari bozorida baho va talab
o'rtasidagi o'zaro harakat.Narx va taklif o'rtasidagi o'zaro bog'liqliq.Bozor
strukturasi va narxlashtirish.

15-mavzu: Turistik faoliyatining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi.

O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirishning huquqiy asoslari.

O'zbekistonda turizmni rivojlantirishda davlat tomonidan amalga oshirilayotgan

chora-tadbirlar.

III. Amaliy mashg'ulotlarning mavzular ro'yxati:

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1-mavzu: "Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti" faning maqsadida va vazifalari
- 2-mavzu: Xizmat ko'rsatish sohasida turizm va mehmonxona xo'jaligi xizmatlarining o'rni
- 3-mavzu: Turizm faoliyatining iqtisodiy asoslari
- 4-mavzu: Turizm xizmatini rivojlantirishning iqtisodiy va moliyaviy ko'rsatkichlar.
- 5-mavzu: Milliy iqtisodiyotning xizmat ko'rsatish sohasida rejalashtirish faoliyatining xususiyatlari
- 6-mavzu: Mexmondorchilik xizmatlarini ko'rsatuvchi mehmonxona korxonalarining tashkiliy tizimi
- 7-mavzu: Turizm xizmat ko'rsatish faoliyatida biznes-reja tuzish jarayoni.
- 8-mavzu: Turistik korxonaning marketing strategiyasini aniqlashda SWOT – tahlil usuli.
- 9-mavzu: Mehmonxona biznesini rivojlantirishning xalqaro tajribasi.
- 10-mavzu. Turizm xizmatlar bozorining rivojlanish xususiyatlari.
- 11-mavzu: Mehmonxona xizmatlarini standartlashtirish va sertifikatlashtirish.
- 12-mavzu: Turizm marketing faoliyati.
- 13-mavzu: Turizm va mehmonxona xizmatlarida narxlarni belgilash xususiyatlari
- 14-mavzu: Mexmonxona biznesida narxlashtirish siyosatini amalga oshirish.
- 15-mavzu: Turistik faoliyatining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. "Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti" fanining maqsadi va vazifalari.
2. Korxonaning innovatsion va investitsion faoliyati
3. Xizmat ko'rsatish faoliyati samaradorligini baholash va tahlil qilish;
4. Turistik korxonalarning marketing strategiyasini aniqlashda SWOT - tahlil usulini qo'llash
5. Mehmonxona biznesini rivojlantirishning xalqaro tajribasi
6. Turistik xizmatlar bozorining rivojlanish xususiyatlari
7. Mehmonxona xizmatlarini rivojlantirishda animatsion faoliyatdan foydalanish
8. Mehmonxona xizmatlarini standartlashtirish va sertifikatlashtirish
9. Mehmonxona xizmatlarini standartlashtirish?
10. Mehmonxona xizmatlarini sertifikatlashtirish
11. Turizmning iqtisodiy mohiyati.

12. Turizmning jamiyat iqtisodiyotida tutgan o' rni.
13. Turist turizm obyekti sifatida.
14. Turistlar tipologiyasi.
15. Turizm turlari va shakllari.
16. Turizmning jamiyat iqtisodiyotida tutgan o' rni
17. Mehmonxona xizmatlarining o' ziga xos xususiyatlari.
18. Mehmonxona xo' jaliklarining tashkil etilishi.
19. Mehmonxona xo' jaligining iqtisodiy tuzilishi.
20. Xalqaro xizmatlar.
25. Korxona daromadlari va foydasining shakllanish manbalari.
26. Korxona sof foydasining taqsimlanish tartibi.
27. Korxona daromadi tushunchasi va uning mohiyati.
28. Foyda iqtisodiy kategoriya sifatida hamda uning korxonaning tijorat va ishlab chiqarish faoliyatini tashkil qilishdagi ahamiyati.
29. Foydani shakllantirish manbalari.
30. Foydani taqsimlash va uni ko' paytirish yo' llari.
31. Foydani taqsimlash va uni ko' paytirish yo' llari.
32. Rentabellikning iqtisodiy mohiyati.
33. Rentabellik ko' rsatkichlari va ularni aniqlash uslubiyati.
34. Turizmning jamiyat iqtisodiyotida tutgan o' rni.
35. Biznes reja mohiyati, zarurligi va vazifalari.
36. Biznes rejani tayyorlash va uning ko' rsatkichlari.
37. Biznes rejaning tarkibi.
38. Turizmning jamiyat iqtisodiyotida tutgan o' rni.
39. Xizmat ko' rsatishda marketing strategiyasi.
40. Turistik va mehmonxona xo' jaligi korxonalarining faoliyatida SWOT tahlili.
41. Biznes-reja bo' lim va ko' rsatkichlariga qisqacha tavsif bering.
42. Obro' li narxlar strategiyasi.
43. Xizmatlar kompleksi uchun narxni aniqlash strategiyasi.
44. Narxli tartibga solish strategiyasi.
45. Biznes-reja bo' lim va ko' rsatkichlariga qisqacha tavsif bering.
46. Turistik bozor tushunchasi va funksiyalari
47. Turistik bozor tarkibi
48. Turistik bozorni segmentasiyalashtirish
49. Turistik bozorga ta' sir etuvchi asosiy omillar
50. Turistik bozorning mohiyati va mazmuni nimadan iborat
51. Turistik bozor qanday funksiyalarni bajaradi
52. Turistik takror aylanish degani nima
53. Bozorning strukturasini nima tashkil etadi
54. Bozorni segmentlashtirish belgilarini tavsiflang

	55. Turistik bozorning segmentasiyasi degani nima 56. Turistik bozorning rivojlanishiga qanday omillar tasir ko'rsatadi 57. O'zbekistonda hozirgi sharoitda turizmni rivojlantirish tendensiyalari qanday 58. Animatsiyaning mohiyati. 59. Turizmda animatsiyaning turlari. 60 Animatsiyadan foydalanish korxona samaradorligiga ta'siri.
	61. O'zbekistonda hozirgi sharoitda turizmni rivojlantirish tendensiyalari qanday 62. Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalari mahsuloti (xizmati)ni standartlashtirish va sertifikatlashtirish jarayonining mohiyati. 63. Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalarida sifatli servisni yaratish sharoitlari. 64 Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalari mahsuloti (xizmati)ning hayotiy sikli. 65. Turistik bozorning mohiyati va mazmuni nimadan iborat 66. Mahsulot (xizmat) sifatini ta'minlash deganda nima tushiniladi 67. Xalqaro standartlashtirish tashkilotlarining funksiyasi nimadan iborat 68. Mahsulot (xizmat) sifati tushunchasi o'z ichiga nimalarni oladi 69. Mahsulot (xizmat)larga qo'yiladigan talablar qanday 70. Turistik tashkilotlarda narxlashtirishning mohiyati. 71. Turistik mahsulotning narxini belgilash uslublari. 72. Turistik mahsulotga narx strukturasi 75. Turizm va mehmonxona xo'jaligi korxonalari mahsuloti (xizmati) hayotiy sikli o'z ichiga qanday bosqichlarni oladi 76. Narxlashtirish mexanizmlari. 77. Mehmonxona xizmatlari bozorida baho va talab o'rtasidagi o'zaro harakat. 78. Narx va taklif o'rtasidagi o'zaro bog'liqliq. 79. Bozor strukturasi va narxlashtirish.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: “Turizm va mehmonxona xizmatlari iqtisodiyoti” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr: animatsion faoliyatning mohiyati, maqsadi va vazifalari, hayot, madaniyat va qadriyat, ijtimoiy jarayon va holatlar, ijtimoiy-siyosiy hayotda mas'uliyat bilan o'zini namoyon etish haqida tasavvurga ega bo'lishi; turizm sohasida o'z faoliyatini amalga oshirish, ishchi xodimlarga yordam bera olish, o'z bilim va professional malakasini uzluksiz rivojlantirib borishi, kasbdoshlari bildirgan kamchilik va tanqidiy fikrlar yuzasidan to'g'ri qaror qabul

	qilish, tashkilotchilik metodikasi, texnologiyasi, uslublari hamda ish shakllarini bilishi va ulardan foydalana olishi; xizmat ko'rsatish jarayonida iste'molchilarning psixologik holatini aniqlay olishi va tegishli choralar ko'rish, iste'molchi bilan yuzma-yuz bo'lish, maslahat berish, xizmat hajmi, shakli va ko'rinishini kelishish, xizmat ko'rsatish jarayonini ishlab chiqish, va uni joriy qilish texnologiyasi, mijozlar bilan ishlashni shakllantirish, servis sohasida innovatsion loyihalarni amalga oshirishga tayyor bo'lish bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: esse, tezis va maqolalar yozish; • interfaol keys-stadilar yechish; • jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim; • muhokama ishtirok etish; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • mustaqil ishlarni bajarish; • taqdimot tayyorlash; • turli darajadagi testlarni yechish; • so'rov o'tkazish.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni topshirish va eng muhimi mustaqil ish sifatida berilgan dasturiy mahsulot topshiriqlarini bajarish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. "Ўзбекистон Республикасининг сайёҳлик салоҳиятини ривожлантириш учун кулай шарт-шароитлар яратиш бўйича қoшимча тaшкiлий чoрa-тaдбирлaр тoғрисида" 03.02.2018 й. № ПФ-5326 2. "Ўзбекистон республикаси туризм салоҳиятини ривожлантириш учун кулай шароитлар яратиш бўйича қoшимча тaшкiлий чoрa-тaдбирлaр тўғрисида" 06.02.2018 й., № пқ-3509 3. "Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки комитасининг туризмни ривожлантириш бўйича фаолиятини янада такомиллаштириш чoрa-тaдбирлaри тoғрисида" 06.02.2018 й., ПҚ-3510 4. Ludmila Novacká & Cafer Topaloğlu "Environmental Management Practices in Hotels" - LA FONDATION POUR LA FORMATION HOTELIERE – 2015, 4-216 pages 5. Stanislav Ivanov., "HOTEL REVENUE MANAGEMENT FROM THEORY TO

PRACTICE” - First published 2014 by Zangador Ltd. 7-205 pages

6. Ляпина И.Ю. Организация и технология гостиничного обслуживания. – М. АСАДЕМА. 2002. – 207 с.

7. Ляпина И.Ю., Игнатъева Т.Л., Безрукова С.В. Материально-техническая база и оформление гостиниц и тур комплексов. – М.: АСАДЕМА. 2004. – 251

8. Ахмедов Х.И., Аддаберганов А.А. Организация обслуживания в гостинице. – Ташкент, “Тулкин”. 2007. – 222 б.

9. Филлиповский Е.Е., Л.В.Шмарова. Экономика и организация гостиничного хозяйства. – М.: “Финансы и статистика”. 2003. – 175 с.

10. Туризм и гостиничное хозяйство (под редакции А.Д.Чудновского). – М.: “ЮР Книга”. 2005. – 447 с.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Волков Ю.Ф., Введение в гостиничный и туристический бизнес. – М.: Ростов на Дону: Феникс, 2003. – 352 с.

2. Ли Д.М, Аллаберганов А.А., Умарходжаев М.Г. Гостиничный сервис. – Т.: Издательство – полиграфический творческий дом имени Г.Гуляма. 2004 . – 149с.

3. Байлик С.И. Гостиничное хозяйство: Учеб. пособие, - Киев: ВИРА-Р, 2001. – 250 с.

4. Усов В.В. Организация производство и обслуживания на предприятиях общественного питания. – М.: Изд. центр “Академия”, 2006. – 416 с.

5. Калинина В.М. Техническое основание и охрана труда в предприятий общественного питания. – М.: Изд. центр “Академия”, 2003. – 420 с.

6. Р.С. АМРИДДИНОВА., “Мехмонхона сервис хизмати” - Ма’рузалар курси-2012

Internet saytlari

1. www.lex.uz - O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi;

2. www.uzbektourism.uz – O‘zbekiston Respublikasi turizmni rivojlantirish davlat Qo‘mitasi sayti;

3. www.unwto.org – Butunjahon turizm tashkilotining rasmiy sayti;

4. www.tactiv.ru - Faol faoliyat turlari teatri sayti.

7. **Fan/modul uchun mas’ullar:**

Ibragimov N.S– BuxDU, “Turizm va mehmonxona xo‘jaligi” kafedrası mudiri, Ds.i.f.n

O‘roqova D.B – BuxDU, “Turizm va mehmonxona xo‘jaligi” kafedrası o‘qituvchisi

8. **Taqrizchilar:**

Atoev N.N – “Buxoro Malikasi” MChJ administrator -menejer

Hamroyev H.R – BuxDU, “Turizm va mehmonxona xo‘jaligi” kafedrası, i.f.d., professor.

